

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019**

JĘZYK POLSKI

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

wom
CZĘSTOCHOWA

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 11 stron (zadania 1.– 25.).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu.**
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Instrukcje do innych typów zadań (**prawda-falsz, na dobieranie**) znajdziesz w poleceniach do nich.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIĄ

--	--	--

Stopień: szkolny

**Czas pracy:
90 minut**

Liczba punktów możliwych do uzyskania: **60**

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: **51**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Suma
Liczba punktów możliwych do zdobycia	2	2	1	1	1	2	2	3	3	2	2	1	2	1	1	2	1	4	2	1	1	1	5	2	15	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																										

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji sprawdzający pracę –

Zadania od 1. do 5. dotyczą tekstu Janusza Korczaka *Prawidła życia*.

Janusz Korczak MYŚLI-UCZUCIA

Bardzo dziwny jest świat. Dziwne są drzewa, które dziwnie jakoś żyją. Dziwne są maleńkie robaczki, które żyją tak krótko. Dziwne ryby, które właśnie w wodzie żyją, w której człowiek dusi się i umiera. Dziwne, co skacze i fruwa: konik polny i ptak, i motyl. I zwierzęta: kot, pies, lew, słoń. I dziwny bardzo jest człowiek.

W każdym człowieku jest jakby cały świat.

Jeśli patrzę na drzewo, są jakby dwa: jedno naprawdę drzewo, a drugie drzewo w moich oczach, w mojej głowie, w mojej myśli. Odszedłem już i zapomniałem, ale potem znów je widzę i poznaję, przypominałem sobie. Więc to drzewo było gdzieś w moich myślach jakby schowane.

Wszystko jest jakby dwa razy: raz samo dla siebie, a drugi raz jest w moich oczach, w mojej głowie, w moich myślach.

I zawsze coś mi się podoba, coś nie podoba.

Albo stoję nad rzeką, wiem, że rzeka. Ale w tej rzece coraz inna woda płynie: nie ma nawet chwili, żeby woda była ta sama, ciągle zmieniają się krople, ciągle wszystkie krople tej samej rzeki.

Tak samo: idę ulicą, mijam domy i ludzi. Każdy dom inny i każdy człowiek inny, i wszystko tylko przez jedną chwilę. Z chwil składają się godziny, z godzin dni i noce, z dni tygodnie. Zima, lato, znów długie wieczory, potem znów pączki i liście zielone. Słońce, ciemności nocy, księżyc, gwiazdy, chmury, deszcz, śnieg biały.

Wszystko coraz inne, coraz inaczej.

I ja także. Niby ciągle ten sam, a przecież rosnę, coraz starszy. Patrzę na zegar: strzałka się posuwa, minuta przeszła.

Niby ciągle ten sam, a raz wesoły, raz smutny, i coraz coś innego widzę i o czym innym myślę. I nawet nie wiem, co będzie: czy będę się bawił, czy mnie kolega rozgniewa i będę się bił.

Czasem myślę, że tak zrobię, a wyjdzie właśnie inaczej. Raz mi się tak wydaje, a raz tak. I naprawdę wygląda, że sam siebie nie znam.

Jeśli się zapytać: „Czy ty porządny jesteś chłopiec?”

Odpowiadam: „Sam nie wiem... Zdaje się, że porządny”.

Albo: „Staram się”.

Wydaje się dziwne, że człowiek nie wie, jaki jest naprawdę, że nawet siebie dobrze nie zna.

Mędrzec powiedział po grecku: *Gnoti seauton*.

To znaczy: „Poznaj siebie”.

Więc nawet dorosłym trudno siebie dobrze poznać, nawet mędrcom. Bo dzieciom zdaje się, że dorośli wszystko wiedzą i na każde pytanie mogą odpowiedzieć. A przecież nie wiemy, naprawdę nie wiemy [...].

Janusz Korczak, *Prawidła życia*, Warszawa 2012, str.76–77.

Zadanie 1. (2 p.)

Z podanych zdań wybierz te, które są zgodne z tekstem.

- A. Człowiek postrzega świat w indywidualny sposób.
- B. Sposób patrzenia na świat zmienia się wraz z wiekiem.
- C. Doświadczenia zmieniają ludzi i sposób, w jaki myślą o sobie.
- D. Dorośli, inaczej niż dzieci, wszystko wiedzą i już nie muszą poznawać siebie.
- E. Nastrój człowieka nie ma wpływu na to, w jaki sposób interpretuje on rzeczywistość.
- F. Ludzie są różni i różnie odbierają swoje emocje, bez względu na to, czy są dziećmi, czy dorosłymi.

Zgodne z tekstem zdania zapisano w punktach:

Zadanie 2. (2 p.)

Określ tematykę tekstu. Zapisz zdanie z czasownikiem w stronie biernej.

.....

.....

Zadanie 3. (1 p.)

Zdanie pytające: *Czy ty porządny jesteś chłopiec?* zamień na zdanie rozkazujące.

.....

Zadanie 4. (1 p.)

Użyte przez Janusza Korczaka sformułowanie: *Bardzo dziwny jest świat* można zastąpić stwierdzeniem, że świat jest

- A. realistyczny.
- B. wydumany.
- C. fantastyczny.
- D. zdumiewający.

Zadanie 5. (1 p.)

W wyrazie *świat* można wyróżnić

- A. 5 liter, 2 sylaby, 2 samogłoski.
- B. 5 liter, 1 sylabę, 1 samogłoskę.
- C. 4 litery, 2 sylaby, 1 samogłoskę.
- D. 4 litery, 1 sylabę, 2 samogłoski.

Zadania od 6. do 10. dotyczą utworu N. H. Kleinbaum *Stowarzyszenie umarłych poetów.*

Zadanie 6. (2 p.)

Do tabeli wpisz litery odpowiadające imionom i nazwiskom bohaterów, dopasowując je do podanych informacji.

1) Charyzmatyczny nauczyciel; 2) Strażnik tradycji szkoły; 3) Cichy naśladowca metod nauczania anglisty; 4) Lizus i asekurant; 5) Adorator Chris; 6) Obrońca prawdy;

- A. Todd Anderson; B. George McAllister; C. John Keating; D. Gale Nolan;
- E. Richard Cameron; F. Knox Overstreet;

1)	2)	3)	4)	5)	6)

Zadanie 7. (2 p.)

Do określeń poszczególnych elementów budowy akcji dopisz właściwe przykłady zdarzeń z książki.

Elementy budowy akcji	Zdarzenia
Ekspozycja	
Zawiązanie akcji	
Punkt kulminacyjny	
Rozwiązanie akcji	

Zadanie 8. (3 p.)

Uzasadnij, dlaczego Meeks nazwał szkołę „Akademią Helltona”¹. Podaj trzy różne argumenty, zapisując je w formie równoważników zdań.

1)

2)

3)

¹ hell (ang.) – piekło

Zadanie 9. (3 p.)

Napisz, używając tylko zdań złożonych, co pod wpływem nauczyciela Johna Keatinga zmienili w swoim życiu bohaterowie. Nie powtarzaj tych samych sformułowań.

NEIL	
KNOX	
TODD	

Zadanie 10. (2 p.)

Uzupełnij tabelę wybranymi ze zdania imiesłowami przymiotnikowymi. Określ ich funkcje w zdaniu.

Chłopcy siedzący przy ognisku zostali poproszeni o odczytanie swoich wierszy.

Rodzaj imiesłowu	Wybrany imiesłów	Funkcja
Imiesłów przymiotnikowy czynny		
Imiesłów przymiotnikowy bierny		

Tekst do zadań od 11. do 14.

Leopold Staff

Most

Nie wierzyłem
Stając nad brzegiem rzeki,
Która była szeroka i rwista,
Że przejdę ten most,
Spleciony z cienkiej, kruchej trzciny
Powiązanej łykiem.²

Szedłem lekko jak motyl

I ciężko jak słoń.

Szedłem pewnie jak tancerz

I chwiejnie jak ślepiec.

Nie wierzyłem, że przejdę ten most,
I gdy stoję już na drugim brzegu,
Nie wierzę, że przeszedłem.

² łyko - tkanka drzew i krzewów przewodząca substancje organiczne, tworząca pod korą włóknistą, lekko wilgotną warstwę

Leopold Staff: *Most* [w:] *Od Staffa do Wojaczka: Poezja polska 1939–1985*. Antologia, t.1, Łódź 1988, s. 31-32.

Zadanie 11. (2 p.)

Oceń poprawność stwierdzeń dotyczących wiersza. Zaznacz T (tak), jeśli zdanie zawiera prawdziwą informację, lub N (nie), jeżeli informacja jest fałszywa.

1)	Utwór zawiera refleksje na temat wpływu człowieka na przyrodę.	T	N
2)	W tekście występują epitety i przenośnie.	T	N
3)	Koniec wersu zawsze stanowi granicę zdania.	T	N
4)	W wierszu nie występują rymy męskie, przeplatane.	T	N
5)	Jednym z elementów tworzących rytm w wierszu jest podział na wersy.	T	N

Zadanie 12. (1 p.)

Odczytaj symboliczne znaczenie podanych elementów obrazu poetyckiego.

Obraz poetycki	Znaczenie
Brzeg rzeki	
Most	

Zadanie 13. (2 p.)

Uzupełnij zdanie, wpisując nazwę środka stylistycznego oraz uzasadniając jego użycie.

W podkreślonym fragmencie wiersza zastosowano,
żeby przedstawić

Zadanie 14. (1 p.)

Nazwij uczucia osoby mówiącej na podstawie przytoczonych zdań oraz całego wiersza.
Do każdego cytatu dopisz jedną nazwę uczucia w formie rzeczownika.

1) *Nie wierzyłem, że przejdę ten most* –

2) *Nie wierzę, że przeszedłem* –

Zadania od 15. do 18. oraz 20. i 22. dotyczą zamieszczonego poniżej fragmentu oraz całego utworu R. Piątkowskiej *Która to Malala?*

Leżąc w szpitalu, Malala przypominała sobie ubogą dziewczynkę, którą widziała kiedyś na wysypisku śmieci zbierającą odpadki, żeby potem sprzedać je za kilka rupii. To wspomnienie zrodziło w niej pytania:

Ile dziewczynek wygrzebuje ze śmietników pogniecione puszki?

Ile szuka oblepionego brudem szkła?

Ile wygładza skrawki poplamionego papieru?

Ile ich jest?

Ile? Ile? Ile?

Zadanie 15. (1 p.)

Myśli Malali nie wyrażały

- A. troski o dobro dzieci.
- B. współczucia dla ubogich dzieci.
- C. podziwu dla dziecięcej zaradności.
- D. złości z powodu sytuacji, w jakiej żyją niektóre dzieci.

Zadanie 16. (2 p.)

Nazwij środek stylistyczny, którego użyto w ostatnim wersie przytoczonego fragmentu.

.....

Napisz, w jakim celu zastosowano go w tym konkretnym fragmencie.

.....

Zadanie 17. (1 p.)

Wskaż poprawne dokończenie zdania.

Malala otrzymała nominację do Pokojowej Nagrody Nobla, czyli

- A. wręczono jej nagrodę.
- B. zgłoszono jej kandydaturę do nagrody.
- C. usunięto ją z grona kandydatów do nagrody.
- D. powołano ją na członka komisji przyznającej nagrodę.

Zadanie 18. (4 p.)

Doktor Adam Kowalski, pracownik Uniwersytetu Warszawskiego, organizuje spotkanie młodzieży z Malalą Yousafzai. Zredaguj w jego imieniu zaproszenie, wykorzystując podane niżej informacje. Podkreślone wyrazy zapisz w postaci skrótowców i skrótów wyrazowych.

Informacje do wykorzystania

Osoba zaproszona: Malala Yousafzai – gość honorowy Organizacji Narodów Zjednoczonych

Termin spotkania: 25 października bieżącego roku o godzinie 15.00

Miejsce spotkania: Szkoła Podstawowa imienia generała Franciszka Kleeberga
w Warszawie, ulica Różana 15, sala numer 3

Organizator: doktor Adam Kowalski, Uniwersytet Warszawski

Zaproszenie

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 19. (2 p.)

Oceń, czy podane zdania są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Wyraz <i>niezgoda</i> jest wieloznaczny.	P	F
Wyraz <i>niezgoda</i> jest nieodmienny.	P	F
Wyraz <i>sprzeciw</i> jest antonimem słowa <i>niezgoda</i> .	P	F

Zadanie 20. (1 p.)

Dokończ zdanie, odwołując się do znajomości lektury.

Postawa Malali była wyrazem jej niezgody na

Zadanie 21. (1 p.)

Objaśnij pisownię cząstki *nie* w słowie *niezgoda*.

.....

Zadanie 22. (1 p.)

Wypisz orzeczenie ze zdania.

Książka pod tytułem *Która to Malala?* jest wzruszającą opowieścią o sile charakteru.

.....

Zadanie 23. (5 p.)

Na forach internetowych można znaleźć wpisy poświęcone prawom dzieci do wyrażania własnych poglądów. Zabierz głos w dyskusji. Napisz komentarz, w którym przedstawiś swoje stanowisko i poprzysz je dwoma argumentami.

Re: Czy mamy prawo do wyrażania własnych poglądów?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Odpowiedz

Cytuj

Zadanie 24. (2 p.)

Utwórz wyrazy pokrewne należące do rodziny słowa *szkoła*.

- przymiotnik od *szkoła*
- zdrobnienie od *szkoła*
- przymiotnik oznaczający coś niedotyczącego nauki w szkole, odbywającego się poza lekcjami szkolnymi
- czasownik o znaczeniu „kształcić kogoś w określonej dziedzinie”

Zadanie 25. (15 p.)

Wyobraź sobie, że masz wygłosić dla swoich rówieśników przemówienie na temat *Szkoła ważna i pożyteczna*. Napisz je. W argumentacji odwołaj się do książek: *Która to Malala?* R. Piątkowskiej i *Stowarzyszenie umarłych poetów* N. H. Kleinbaum oraz własnych obserwacji. Pamiętaj, że Twoja praca nie może być krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....